

Gaile Parkin

Kigalin kakkukauppa muuttaa

TAMMI

GAILE PARKIN:

Kigalin kakkukauppa (2009, suom. 2009)

Kigalin kakkukauppa muuttaa (2012, suom. 2013)

GAILE PARKIN

KIGALIN
KAKKUKAUPPA
MUUTTA

SUOMENTANUT | ANNUKKA KOLEHMAINEN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI – HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

When Hoopoes go to Heaven

ilmestyi Isossa-Britanniassa 2012.

COPYRIGHT © GAILE PARKIN, 2012.

FIRST PUBLISHED BY ATLANTIC BOOKS LTD.

SUOMENKIELINEN LAITOS

© KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2013

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-951-31-7118-6

Huwin muistolle

– taistelit urheasti loppuun asti

1

Joskus oli hankalaa vetää rajaa todellisuuden ja mielikuvitusmaailman välille. Todentuntuisetkin asiat saattoivat olla keksittyjä ja uskomattomilta kuulostavat jutut täyttä totta. Aina sitä ei millään muistanut, etenköön, kun oli vielä pieni. Oli kuitenkin pakko edes yrittää, koska muuten hämmentyi helposti ja saattoi jopa joutua onnettomuuteen kuten se pikkiriikkinen lintu, jota Benedict nyt piteli pienissä käsissään. Lintu oli kuvitellut lentävänsä kauas horisonttiin, mutta olikin törmännyt ikkunaan, josta heijastui vain taivaan kuvajainen.

Lintu makasi aivan hiljaa nokka auki ja tuijotti Benedictiä rävähtämättä suurilla silmillään. Benedict nojautui seinää vasten ja tunnusteli lintua varovasti pehmeän, keltamustan höyhenpeitteen alta, muttei löytänyt vahingoittumisen merkkejä. Hän liukui hitaasti alemmas päästäkseen tukevasti kyykkyyn, siirsi sitten linnun vasempaan käteensä ja kaivoi oikealla sortiensa taskusta kallisarvoisen, ruskean parannuspullon. Irrottamatta katsettaan linnusta hän levitti polvensa ja työnsi pikkupullon tiukasti paljaiden jalkojensa väliin, kiersi pipettikorkin auki ja puristi sen kumipäätä ennen kuin nosti pipetin pullosta.

Parantava lääke oli näköjään käymässä vähiin. Benedictin pitäisi pyytää Rachel-tädiltä vähän lisää käydessään seuraavan kerran naapurissa.

Benedict puristi lääketipan hyvin varovasti pikkulinnun avoimeen nokkaan ja odotti, että se nielaisi. Kahden tipan pitäisi riittää. Benedict tiesi linnun olevan edelleen poikainen, koska sillä oli vielä vauvanhöyheniä. Hän tunnisti sen kutojalinnuksi, joita pesi padon lähellä kukkulan ylärinteellä.

Hän kiersi korkin takaisin paikoilleen, sujautti pullon tasukuunsa ja työntyä seisomaan. Lintu räpäytti silmiään. Se näytti jo toipuvan hyvää vauhtia tuskallisesta yllätystörmäyksestään.

Benedict jutteli linnulle rauhoittavasti kantaessaan sen vähän matkan päähän seinästä ja laskiessaan sen varovasti ruohikkoon. Hän asettui tarkkailemaan sitä, kunnes se toipuisi riittävästi lentääkseen takaisin kukkulan harjalle perheensä luo. Odottaessaan kärsivällisesti linnun tokenemistä hän ihaili ohi lepattelevaa afrikanmonarkkia, joka oli yksi hänen lempiperhosistaan. Sen oranssinruskeita, mustareunaisia siipiä koristivat voimakkaan valkoiset pilkut.

Benedict tiesi, että monarkki tarkoitti kuningasta, koska Swazimaassakin oli kuningas. Benedictin perhe oli muuttanut Swazimaahan Baban uuden työn takia, ja kaikki sanoivat, että maan kuningas Mswati III oli Afrikan viimeinen absoluuttinen hallitsija. Benedict ei ollut ihan varma, mitä *absoluuttinen* tarkoitti, mutta kun ihmiset sanoivat *absoluuttisesti*, he tarkoittivat *ilman muuta* tai *kerta kaikkiaan*. Ilmeisesti Mswati III siis hallitsi Swazimaata niin vuorenvarmasti, ettei hänen kuninkuudestaan ollut pienintäkään epäilystä.

Benedictin perhe oli juuri saapunut Tansaniasta Baban punaisella, peräkäräyllisellä pikkubussilla ja oli vasta matkalla uuteen kotiinsa Malagwane Hillin juurelle, kun jostakin oli kuulunut kovaäänistä sireenien ulvontaa, ja Baba oli kääntynyt edellä ajavien autojen perässä pölyiselle tienpientareelle. Heidän ohitseen oli kaasuttanut ensin muutama moottori-pyörä ja sitten viisi, kuusi, seitsemän, ei vaan kokonaista kah-

deksan isoa, mustaa autoa siniset valot vilkkuen. Myöhemmin he olivat kuulleet autoletkan olleen itsensä kuninkaan saattue, ja milloin kuningas vain sattuihin olemaan liikenteessä, muiden oli paras tehdä hänelle tietä. Mikä tosiaankin todisti, että Mswati III oli vuorenvarmasti Swazimaan hallitsija, eikä kenelläkään ollut oikeutta epäillä sitä.

Pikkulintu räpyytti silmiään kerran ja vielä toisenkin ja käänsi päätänsä kuin katsellakseen ympäröivää puutarhaa.

Benedictin mielestä heillä oli maailman kaunein puutarha, vaikka totuuden nimessä hän olisi pitänyt mitä tahansa puutarhaa kauniina heidän edellisen, karun pihamaansa jälkeen. Edellinen piha oli ollut Kigalissa, jossa he olivat viettäneet vuoden Baban entisen työn takia. Benedict pikkuveljineen oli joskus käynyt tien toisella puolella kahden intialaisen koulukaverinsa luona, mutta heidänkään puutarhansa ei ollut mitään Tungarazojen nykyiseen verrattuna. Kun Benedictin veljet olivat pelanneet Rajeshin ja Kamalin kanssa jalkapalloa tai krikettiä, joka oli vielä jalkapalloakin tylsempää, Benedict oli yrittänyt ystäväystyä puutarhassa asuvan variksen kanssa. Juuri muita lintuja siellä ei sitten ollutkaan, kun taas Swazimaassa eli lukemattomia lintulajeja. Melkein aina variksen lähestyessä Mama-Rajesh oli kuitenkin rynnännyt ajamaan sen tiehensä, koska hänen mukaansa linnut olivat varsinaisia bakteeripesiä. Puutarhassa oli asunut myös ruskea rotta, jolla oli kauniit, mustareunaiset tummat silmät niin kuin Mama-Rajeshillakin. Benedict ei kuitenkaan ollut uskaltanut kertoa rotasta kenellekään.

Heidän nykyisessä puutarhassaan Malagwane Hillin juurella Benedict sai olla ihan rauhassa itsekseen. Hän oli ollut haltioissaan nähdessään sen.

He olivat lähteneet Ruandan Kigalista jouluksi Tansanian Bukobaan, Maman ja Baban entiseen kotikaupunkiin, viet-

tääkseen juhlapyhät Victoriajärven rannalla tätien, setien ja serkkujen kanssa. Joulun jälkeen he olivat ajaneet kauas Dar Es Salaamiin varmistaakseen, että heidän talossaan oli kaikki kunnossa. Talossa asui parhaillaan toinen perhe, koska Baba oli virkavapaalla työstään Dar Es Salaamin yliopistos-
sa. Tungarazat olivat siis majoilleet vähän aikaa ystäviensä luona Baban etsiessä heille taloa Swazimaasta.

Heidän saapuessaan tammikuun lopulla lähes kolme kuu-
kautta sitten puutarha oli ollut vihreän vihanta ja sen kaiken-
kirjavat kukat olivat loistaneet kuin jalokivet, ja värikkäitä
lintuja ja perhosia oli pyrähdellyt joka puolella, ikään kuin il-
maan olisi viskattu kimallejauhetta. *Ee*, kuinka kaunista puu-
tarhassa olikaan ollut!

Ruohikossa istuva lintu pörhisti höyheniään, pudisteli it-
seään ja levitti hitaasti siipensä ikään kuin tarkistaakseen, oli-
vatko ne vielä kunnossa. Samassa pensasaidan takaa kantau-
tuva ääni pelästytti sen, ja se lehahti tiehensä.

Benedict hymyili seuratessaan linnun nopeita, voimakkai-
ta siiveniskuja, kunnes hänen huomionsa kiinnittyi uuteen
ääneen. Ehkä se kuuluisi kohta toistamiseen. Hän konttasi
hiljaisen jännityksen vallassa kohti tohtorinkukka-aitaa, joka
kukki sinipunaisena, hennon liilana ja valkoisena.

Benedict makasi jo vatsallaan ruohikolla oikea poski maa-
ta vasten, kun kuuli jonkun kirkaisevan sisällä. Hän jätti kir-
kaisun omaan arvoonsa ja kuulosteli entistäkin keskitty-
neemmin ääntä, joka oli saanut hänet ryömimään aidan luo.
Benedict tarkkaili pensasaidan juurta silmä kovana ja valmi-
na havaitsemaan pienimmänkin liikkeen.

Viimein hieman kauempaa kantautui uusi, solisevan kirkas
glup-glup-glup, joka pulppuili kuin kapeakaulaisesta pullos-
ta kaadettu vesi. Samassa solisevaääninen lintu hypähti esiin
pensaiden takaa väläyttäen Benedictille mustaa huppuaan ja

paljastaen kanelinruskeiden siipiensä alta pilkahduksen valkoista rintaa, ennen kuin pujahti takaisin aluskasvillisuuden joukkoon.

Benedict hymyili. Toinenkin sisältä kantautuva kirkaisu kaikui kuuroille korville, koska hän oli niin innoissaan nähdyään ihmisaran puputtajakukaan ensimmäistä kertaa.

– *Benedict!*

Tällä kertaa huutaja oli Mama, jonka kutsua Benedictin oli toteltava. Hän kompuroi jaloilleen ja kiiruhti kohti taloa pyyhkien samalla ruohoa ja hiekkaa vaatteistaan.

Mama seiso i tiilverannalla vasen käsi lanteilla ja muovinen kuorutusruisku oikeassa kädessä. Benedict oli pahoiltaan huomattessaan, että Mama oli joutunut keskeyttämään työnsä hänen takiaan.

– *Ee!* Etkö kuullut kun siskosi huusivat?

– Anteeksi. Etsin yhtä juttua. Benedict kuuli Faithin ja Gracen uikuttavan sisällä.

– No, löysitkö etsimäsi?

Benedict hymyili ylpeästi. – Löysin. Näin harvinaisen linnun, jota ei tapaa ikinä, ei kerta kaikkiaan missään. Mutta minäpä näin sen! Se oli –

– Benedict! Benedictin vanhin sisko Grace oli avannut isolle kuistille johtavan liukuoven ja seiso i nyt leveässä ovi-aukossa sininen muovisiivilä kädessään. Benedict tajusi heti, mistä oli kysymys.

Kylpyhuoneessa Faith-sisko hypähteli jalalta toiselle ja niiskutti kovaäänisesti. Hän tuijotti itkettyneillä silmillään rävähtämättä kylpyammetta, jonka matalassa vedessä kiemurteli raukeasti hädin tuskin parisenttinen nuijapää.

Hyvä, ainakin se oli vielä hengissä.

– Tarvitsen purkin, Benedict sanoi Gracelle, joka lähti hakemaan erikoispurkkia keittiöstä. Purkin kannessa oli punai-

sella kynsilakalla maalattu rasti ja kyljessä toinen samanlainen, jotta sitä ei voisi ikipäivinä sekoittaa muihin kaapissa oleviin tyhjiin purkkeihin. Benedict laski purkin puolilleen kylmää vettä ja kumartui kauhaisemaan nuijapään siniseen muovisiivilään. Se oli erikoissiivilä, jota ei voisi ikipäivinä sekoittaa kumpaankaan Maman suurista, metallisista leivontasiivilöistä. Benedictin kaataessa nuijapään siivilästä purkkiin Faith päästi pienen kirkaisun, ja Gracekin kiljahti vaimeasti, kun Benedict ojensi hänelle vettä tippuvan siivilän.

Ee! Tytöt, oivoi sentään, Benedict ajatteli kiertäessään purkin kannen tiukasti kiinni.

Benedict oli nyt vähän pidempi kuin vankka ja pullea Faith, joka toisinaan muistutti ihan hiukkasen virtahevonpoikasta. Grace, pitkä ja hoikka kuin nuori kirahvi, oli puolestaan toistaiseksi sisarusparven pisin. Tytöt huusivat aina Benedictiä pelastamaan heidät milloin miltäkin harmittomalta otukselta, joka kipitti, kiemursi tai luikerteli. Se ei kuitenkaan suuremmin häirinnyt häntä, sillä tyttöjen auttaminen oli ainoa asia, joka sai hänet tuntemaan itsensä isoksi ja tärkeäksi. Oli vaikeaa pitää itseään erityisenä, kun oli täsmälleen keskimäinen viidestä sisaruksesta, tai aikuisena, kun omisti kaksi isosiskoja, jotka suurimman osan ajasta kohtelivat Benedictiä kuin ilmaa.

Kaikki oli ollut toisin, kun Benedict, Grace ja Moses olivat asuneet ensimmäisen mamansa ja babansa kanssa Mwanzassa, eikä mikään ollut muuttunut vielä silloinkaan kun he olivat asettuneet Maman ja Baban luo Dar es Salaamiin. Silloin Grace oli vielä ollut Benedictin ainoa isosisko ja leikkinyt usein hänen kanssaan. Faithin ja Danielin muutettua pysyvästi heille Faithilla ja Gracella oli kuitenkin aikaa vain toisilleen. He tuntuivat piittaavan Benedictistä ainoastaan hätätilanteissa.

Tyttöjen auttaminen toi kuitenkin Benedictille erityisase-
man perheessä: aina kun joku kaipasi pelastamista, tämä tiesi
Benedictin olevan oikea mies siihen puuhaan. Tai oikeastaan
hän oli vielä poika, koska oli vasta kymmenen, mutta tunsi it-
sensä mieheksi pelastaessaan muita. Joskus Benedict kuvit-
teli juoksevansa palomiehen tai ambulanssimiehen univor-
mussa dramaattisen hidastetusti kohti perhettään, joka kai-
pasi pelastamista tuhoisalta luonnonkatastrofilta tai sodalta
tai ilkeältä ihmisryöstäjiltä.

Benedict näytti nuijapäätä Mamalle.

– Hyvin tehty, *shujaa wangu*, Mama sanoi. Se oli swahi-
lia, jota he puhuivat kotona Tansaniassa, ja tarkoitti san-
karia.

Benedictin kasvot loistivat, kun Mama hymyili hänelle.
Hymy kertoi, että Mama oli ylpeä Benedictistä, muttei ha-
lunnut purkissa kiemurtelevaa otusta yhtään lähemmäs.

Mama istui suuren ruokapöydän kauimmaisessa pääs-
sä viimeistelemässä kakkua eräälle naiselle, joka työskente-
li samassa ministeriössä Baban kanssa. Naisen veljet ja siskot
asuivat eri puolilla Swazimaan neljää hallintoaluetta, mutta
kokoontuivat aina pääsiäiseksi yhteen. Tänä vuonna oli Ba-
ban työtoverin vuoro kutsua sisarukset luokseen Mbaba-
neen, Hhohhon hallintoalueelle.

Maman tekemä kakku muistutti suurta, pyöreää, sinikel-
taista koria, joka oli kukkuroillaan hohtavan värikkäitä pää-
siäismunia.

– Onpa se kaunis! Kun he näkevät sen, saat taatusti roppa-
kaupalla uusia tilauksia, Benedict kehui.

Mama pursotti kirkkaanvärisiä kuvioita pääsiäismuniin.

– *Ee!* Toivotaan.

– Ihan taatusti saat, ainakin kun he maistavat, kuinka hy-
vää se on.

Mama huokaisi melkein yhtä kovaäänisesti kuin Titin höyrysililytsrauta keittiössä, laski kuorutusruiskun ja työnsi kätensä paidankauluksesta kalastaakseen nenäliinan rintaliiveistään. Sitten hän riisui silmälasinsa ja alkoi puhdistaa niitä.

– Sanoimme ihan samaa, kun sain ensimmäisen tilaukseni. Hän pudisti päätään. – Uskoimme, että kaunis ja herkullinen kakku poikisi lisätilauksia. Hän pani lasit takaisin päähänsä ja tarttui taas ruiskuun. – Siitä on kuitenkin jo kauan. Kolme pitkää kuukautta! Ja tämä on vasta viides tilaukseni.

Benedict laski nuijapäipurkin pöydälle ja istuutui tuolin reunalle. – Kaikki muuttuu vielä paremmaksi. Kun muutimme tänne, mekin mietimme, saammeko kavereita. Muistatko?

– Nii-in. Mama pursotti hiukan pinkkiä kuorutetta suklaanruskean pääsiäismunan pinnalle.

– Sinä ja Baba käskitte meitä olemaan kärsivällisiä, joten me olimme, ja nyt meillä on kavereita. Kaikilla, minullakin. Sinäkin saat asiakkaita, jos vain maltat odottaa.

Mama lopetti pursottamisen ja kohotti katseensa hymyiläkseen Benedictille, mutta huomasi taas purkissa uiskentelevan nuijapään. – *Ee!* Benedict!

Benedict nousi hätäisesti ja kahmaisi purkin kainaloonsa. – Anteeksi.

Mama oli juuri käskemässä Benedictiä panemaan kengät jalkaan ennen ulos menoa, kun hänen kännykkänsä soi. Hän suoristi lasejaan ja vilkaisi pientä numeronäyttöä.

– Ole kiltti ja anna sen olla asiakas, hän sanoi puoliksi itsekseen ja puoliksi Benedictille. Niin hän aina nykyisin sanoi, kun ei tunnistanut soittajan numeroa. Sitten hän hätisti Benedictin tiehensä, painoi vastausnappia, nosti kännykän korvalleen ja vastasi kohteliaan ammattimaisesti: – Angel Tungaraza puhelimesta, kuinka voin auttaa?

Benedict kävi näyttämässä nuijapäätä pikaisesti Titille, joka silitti hänen siskojensa koulupukuja, meni sitten ulos keittiön ovesta ja istuutui portaille sujauttaakseen jalkaansa vanhat kengät, jotka olivat aina valmiina takaoven vieressä. Hän sukelsi puiden ja pensaiden lomaan ja alkoi kiivetä ylös rinteitä nuijapäpurkki toisessa kädessä ja pitäen toisella peukkua, että äskeinen soittaja tosiaankin olisi asiakas. Hänestä tuntui pakostakin siltä, että Maman tilauskato oli hänen syytään.

Tai no, ei tietenkään kokonaan hänen syytään, johtuihan tilausten vähyys muustakin. Ensinnäkään Swazimaa ei ollut kuten Ruanda, jossa Mamalle oli riittänyt kosolti töitä. Täällä kun oli runsaasti kauppoja, joissa myytiin myös kakkuja, joten swazimaalaiset olivat tottuneet hankkimaan leivonnaiset valmiina. Toiseksi monetkaan eivät tienneet Maman kakuista, koska hänen oli leivottava niitä salaa. Lain mukaan ne ulkomaalaiset, joiden puoliso oli muuttanut Swazimaahan töihin, eivät saaneet itse työskennellä täällä.

Kolmannen syyn Benedict oli kuullut koulussa. Jos muutti muualta Afrikasta Swazimaahan, oli *shangaan* tai *kwerekwere*, mikä ei ollut mukavaa, koska se tarkoitti, että vei swazimaalaisilta työpaikat. Monet eivät halunneet tilata kakkuja *shangaanilta* tai *kwerekwereltä* vaan maksoivat mieluummin swazimaalaiselle.

Benedictin huolenaihe oli kuitenkin syy numero neljä, nimittäin heidän talonsa, jonka Baba oli löytänyt lennettyään kahdeksi viikoksi Swazimaahan ennen kuin oli palannut hakemaan perhettään Tansaniasta punaisella, peräkärreillisellä pikkubussilla. Benedict piti talosta hirveästi, koska sen puutarha kuhisi lintuja ja perhosia, sen yläpuoleisella rinteellä kasvoi metsää ja alarinteellä laidunsi lehmiä. Hän kuitenkin tiesi myös, että Baba oli valinnut talon nimenomaan hänen takiaan. Se sijaitsi Ezulwini Valleyn laaksoon johtaval-

la Malagwane Hillin rinteellä hieman syrjässä pääkaupunki Mbabanen keskustasta, jossa Baba oli töissä, ja sinne pääsi vain maantieltä erkanevaa pikkutietä pitkin, jonne bussit eivät koskaan kääntyneet. Jos siis ei siis omistanut autoa eikä polkupyörää eikä jaksanut kävellä kovin kauas, ei mitenkään päässyt tilaamaan kakkua Mamalta.

Baba oli väittänyt muulle perheelle vuokranneensa talon ydinkeskustan ulkopuolelta, koska siellä oli turvallisempaa. Keskustassa oli paljon rikollisuutta, koska niin moni oli vail-la työtä. Hän oli kuitenkin salaa paljastanut Benedictille va-linneensa talon nimenomaan tätä varten.

Benedict lakkasi pitämästä peukkuja ylittäessään putken, joka yhdisti heidän vesisäiliönsä naapurin säiliöön. Hän otti hetkeksi tukea isosta, hopeanhoitoisesta säiliöstä ja lähti sit-ten seuraamaan toista putkea, joka kiemurteli aluskasvilli-suuden halki ylös rinnettä aina sinne asti, missä puut väis-tyivät ruohikon tieltä ja maa levisi tasangoksi.

Heti metsän hälvettyä liikenteen äänet alkoivat kantautua Malagwane Hilliltä Benedictin korviin. Hän kuuli painavassa mäntytukkilastissa olevien kuorma-autojen vaihtavan vaih-detta ja jarruttavan laaksoon viettävässä jyrkässä alamäessä ja matkustajien painosta notkuvien bussien pinnistelevän kivu-tessaan rinnettä ylös pääkaupunkiin. Ajaminen Malagwane Hillillä oli kuulemma nykyisin huomattavasti turvallisempaa upouuden kaksikaistaisen valtatie ansiosta. Vanhalla yksi-kaistaisella tiellä oli sattunut niin paljon onnettomuuksia, että se oli päässyt Ennätysten kirjaan koko maailman vaaral-lisimpana tienä. Maman mukaan sen vaarallisuus johtui vain autoilijoiden kärsimättömyydestä, Baban mukaan taas siitä, että kuljettajat olivat humalassa.

Maa tasangon reunamilla oli märkää ja mutaista. Sen toi-sella laidalla oli pieni pato, josta Tungarazan taloon ja naa-

puritaloon saatiin vettä ja josta myös naapurin lehmät joivat laiduntaessaan lähistöllä pienen puuryppään kupeessa. Benedict huomasi lehmien käyneen tänäänkin juomassa, sillä upottava maa oli täynnä sorkanjalkia ja tuoreita *kinyezikasoja*.

Grace ja Faith eivät tienneet lehmistä ja niiden *kinyezistä*, eikä Benedictillä ollut aikomustakaan kertoa heille. Titi auttoi Mamaa lastenhoidossa ja kotitöissä ja keitti juomaveden niin perusteellisesti, että kaikki bakteerit taatusti kuolivat eikä kukaan sairastunut. Jos Grace ja Faith kuulisivat lehmien ja niiden *kinyezin* olleen kosketuksissa heidän kylpyvetensä kanssa, he saisivat sellaisen kirkumiskohtauksen, ettei Benedictkään voisi pelastaa perhettä siltä.

Benedict kyykistyi padon rantaan ja kippasi nuijapään purkista veteen. Hän mietti, koskahan Grace ja Faith oikein tajuaisivat, että nuijapää oli vauvasammakko, joka ei ollut vielä pudottanut häntäänsä eikä kasvattanut raajoja. Milloinhan he keksisivät, että koska nuijapäitä livahti toisinaan vesisäiliön putkeen, he kylpivät itse asiassa samassa vedessä sammakoiden kanssa? *Ee*, sammakot pitivät öisin sellaista meteliä, ettei sitä voinut olla kuulematta. Missä Grace ja Faith oikein kuvittelivat niiden elävän?

Tasangolla vesiputkia suojaasi betonikerros, joka esti lehmä tallomasta niitä. Vedessä ne liittyivät yhdeksi, paksuksi putkeksi, joka kulki pohjaa pitkin padon keskellä olevalle pumpulle. Pumppu oli rakennettu hätätapauksia varten, mutta sitä ei ollut toistaiseksi tarvittu runsaiden sateiden ansiosta. Tulevien hätätapausten varalta padon keskelle kuitenkin johti kapea puusilta, jota pitkin pumpun pääsi käynnistämään tarpeen tullen.

Benedict oli toisinaan yrittänyt astua sillalle, muttei häpeäkseen ollut uskaltanut ottaa askeltakaan. Lankkujen välissä oli

nimittäin rakoja. Ne olivat hädin tuskin sormenlevyisiä, mutta Benedictin oli helppo kuvitella luiskahtavansa lankkujen lomasta ja katoavansa ikiajoiksi. *Ee!* Hän tiesi, ettei niin voinut oikeasti käydä ja että vain hyvin pienet pojat edes kuvittelivat moista, mutta hänen vatsaansa kouristi pelosta aina kun hän vain ajattelikin siltaa.

Aivan kukkulan juurelta maitotilan vierestä alkoi pitkä tie, joka kipusi ensin naapuritaloon ja sitten Tungarazoille. Tien alussa oli karjaeste: sileä metalliritilä, jota lehmät eivät uskaltaneet ylittää. Benedict ei tiennyt, pelkäsivätkö ne putoavansa ritilän raoista, mutta ainakin se esti niitä harhautumasta maitotilalta valtatielle ja jäämästä auton alle. Hän kuitenkin tiesi esteen pitävän hänetkin tiukasti kodin piirissä. Sen ylittäminen autokyydissä ei pelottanut häntä, mutta hän ei ollut vielä koskaan uskaltanut astua sen yli jalan.

Ehkä sillan kolotkin oli tarkoitettu pitämään lehmät loitolla.

Kaukaisen ukkosen matala kumu sai jonkin liikahtamaan pitkässä heinikossa padon oikealla rannalla, ja Benedict näki laihan nuorukaisen kohottautuvan seisomaan. Poika oli varmaankin kyyristellyt heinikossa koko ajan niin hiljaa ja liikkumatta, ettei Benedict ollut huomannut häntä. Hänen nimensä oli Petros, ja hän asui viereisellä maitotilalla ja hoiti lehmiä. Tungarazan lapset eivät saaneet puhua Petrosin kanssa, koska hän poltti jatkuvasti itse käärimäään omituisen tuoksuisia savukkeita eikä hänellä kuulemma ollut ihan kaikki kotona.

Benedict ei ollut koskaan puhunut Petrosin kanssa mutta piti hänestä silti. Hän ihaili sitä, kuinka Petros pystyi olemaan niin täydellisen liikkumaton, että teki itsensä melkein näkymättömäksi. Kerran Petros oli seisonut pitkään ihan navetan vieressä, mutta Benedict oli huomannut hänet vasta tuijotettuaan navettaa jo hyvän tovin, kun Petros oli nostanut kätensä pieneen vilkutukseen. Petros kätkeytyi maise-

maan täydellisesti kuin kameleontti. Sen taidon Benedictkin olisi halunnut oppia. Jos sulautui saumattomasti ympäristöönsä, kukaan ei huomannut, ettei kuulunut joukkoon.

Petros vilkutti taas varovasti Benedictille, joka nousi vedenrajasta vastatakseen tervehdykseen. Sitten hän päästi kiimeän, kovaäänisen kiljaisun kutsuakseen koiraansa ja pellolla puiden takana laiduntavia lemmiä. Benedict katseli, kuinka lehmät seurasivat hitaasti Petrosin toistuvia ulvaisuja utareet maidosta raskaina ja kiihdyttivät vauhtia vasta entistä kovemman ukkosenjyrähdyksen kajahtaessa tummenevalta taivaalta. Saatuaan laumansa kokoon Petros vilkutti Benedictille toistamiseen ja lähti sitten koirineen johdattamaan lemmiä aukion laidalta puiden lomaan, josta johti kovaksi tallattu polku alarinteellä olevaan navettaan.

Benedictkin suuntasi kohti kotia. Mama ei halunnut lastensa olevan ulkona myrskyn noustessa, ja Benedict tiesi, ettei huoli ollut aiheeton. Benedictin pikkuveljet Daniel ja Moses olivat samalla luokalla koulussa, ja yksi heidän luokansa tytöistä oli menettänyt viime kuussa äitinsä ja pikkusiskonsa ukkosmyrskyssä. Tytön äiti oli kantanut vauvaa selässään, kun salama oli iskenyt heihin, ja nyt kumpakaan ei enää ollut. Isää tytöllä ei ollut koskaan ollutkaan, joten hän oli muuttanut setänsä luo Sitekiin.

Benedict ehti turvallisesti sisään ennen myrskyn alkua ja jäi katselemaan ulkona raivoavaa upeaa rajuilmaa. Korviahuumaava ukkonen rämisteli talon peltikattoa ja sai kaikki keskeyttämään puuhansa ja peittämään korvansa käsillään, ja toisinaan salama halkaisi mustan taivaan räiskyvällä valolla. Sade rummutti tiiviisti suljettuja takaikkunoita ikään kuin olisi itsekin pyrkinyt epätoivoisesti suojaan, ja keittiössä illallisen kimpussa hikoilevat Mama ja Titi tilkitsivät ulko-

oven alareunaan jääneen pienen raon pyyhkeellä, jottei salama löytäisi oven alta sisään.

Myrskyn laannuttua ilma tuntui viileältä ja raikkaalta. Se melkein huokui helpotusta, ikään kuin olisi koonnut itsensä pahan vastoinkäymisen jälkeen ja olisi nyt valmis jatkaamaan elämää.

Kaikki olivat asettuneet vakiopaikoilleen nautittuaan herkullista vuohimuhennosta bataatin ja kurpitsanlehtien kera. Tytöt, Moses ja Daniel istuivat sohvilla television ääressä, Mama ja Baba juttelivat ruokapöydän kauimmaisessa päässä ja Benedict kyyhötti lasten ja aikuisten välissä isolla lattia-tyynyllä kirjahyllyn viereisen lampun alla. Hän nojasi ulkooveen ja luki kirjaa.

Kirjahylly oli yksi uuden kodin parhaista puolista, etenkin, kun heillä ei ollut koskaan ennen ollut sellaista. Baba oli opiskellut paljon, olihan hän tohtori Pius Tungaraza, mutta hänellä oli vain työhön liittyviä kirjoja, joita hän säilytti työhuoneessaan. Mamalla puolestaan oli tapana sanoa, ettei hän kuulunut niihin koulutettuihin ihmisiin, jotka pitivät lukemisesta. Joka toinen lauantai lapset kävivät Mbabanen kirjastossa, mutta kirjojen lainaaminen ei tuntunut yhtään samalta kuin niiden ottaminen omasta, täpötäydestä hyllystä, jossa kirjat olivat aina käden ulottuvilla. Hylly kirjoineen ei ollut Tungarazojen omaisuutta vaan kuului taloon kuten kaikki huonekalut ja kattilat ja lautaset ja lakanat ja pyyhkeetkin, mutta Benedict sai vapaasti käyttää sitä. Hyllyssä oli jopa kokonainen tietosanakirjasarja, tai ainakin melkein. Joku oli vienyt XYZ:n, joten Benedict pystyi etsimään tietoa vain W:hen asti, mutta olihan sekin jo jotain.

Sinä iltana Benedict etsi kirjasta eteläisen Afrikan lintuja ja hymyili itsekseen löytäessään kuvan ujosta puputtajakuukaalista, solisevaäänisestä linnusta, jonka oli viimein onnis-

tunut näkemään puutarhassa sinä iltapäivänä. Hän hymyi edelleen vilkaistessaan Titiä, joka liittyi heidän seuraansa saatuaan keittiön siivottua. Titi vastasi hymyyn ja istuutui hiljaa omalle paikalleen sohvalle Gracen viereen. Koska Benedict oli jo keskeyttänyt lukemisen, hän siirtyi vaihteeksi kuuntelemaan Maman ja Baban keskustelua.

– Vain viisi kakkua koko aikana! Viisi, hyvänen aika sentään!

– Tiedän kyllä, mutta –

– Olen sentään ammattileipuri. Minulla on oma yritys, jonka avulla osallistun perheen elättämiseen.

– Tiedän.

– Nyt yritykseni ei tuo meille tuloja, eikä siinä vielä kaikki. Mitä minä teen kaikella ylimääräisellä ajalla? Kotitöissäkin minulla on Titi apuna.

– Tiedän.

– Minulla on tylsää, että tiedät. Tappavan tylsää!

– No –

– *Ee!* Tylsyyks on kamalaa. Ihan hirveää. Mama pudisti päätänsä. – Oivoivoi.

– Tuota. Baba veti syvään henkeä. – Jospa sinä... opettelit jotakin uutta?

Benedict oli arvannut Baban ehdotuksen jo etukäteen, sillä oli kuullut hänen ehdottavan samaa monille muillekin. Jos joku oli onneton, Baba ehdotti, että tämä voisi opetella jotakin uutta. Jos joku ei edennyt elämässään, Baba ehdotti silloinkin uuden taidon hankkimista. Uuden oppiminen oli Baban vastaus melkein kaikkiin ongelmiin.

– *Ee!* Minäkö muka? Mama nosti käden sydämelleen.

– Tiedät kyllä, etten minä ole koulutettu ihminen. En ole sellainen, joka lukee kirjoja.

Benedict hymyili ja laski katseensa lintukirjaan, jotteivät vanhemmat huomaisi hänen kuuntelevan.

– Oppia voi muutenkin kuin kirjoista.
– Mitä sinä tarkoitat?
– No... etkö muka ole opettanut muitakin leipomaan kakkuja?

– Olenhan minä.

– Ja tarvittiinko siihen muka kirjoja?

– Ei.

– Joko ymmärsit, mitä tarkoitan?

– Mihin sinä pyrit? Pitäisikö minun hankkia jokin sellainen taito, jota ei opita kirjoista? Täällä maatilalla oppii vain lypsämään lehmii!

Baba oli pitkään hiljaa, mistä Benedict tiesi hänen ajattelevan. Mama ei kuitenkaan ollut vielä lopettanut. Hänkin kuulosti siltä, että oli miettinyt asioita.

– Ehkä minä jaksaisin kävellä alamäkeä valtatielle, josta voisin nousta Mbabaneen menevään minibussiin. Bussit tosin ovat vaarallisia, koska ne ottavat liikaa matkustajia eikä niitä ikinä huolleta. Eivät kaikki tietenkään kolaroi, mutta joka tapauksessa se pitkä ylämäki kotimatalla...

– *Ee, Angel!* Baba hihkaisi äkkiä kuin olisi saanut mainion ajatuksen.

– Mitä?

– Miksen tullut ajatelleeksi tätä aikaisemmin?

– Mitä?

– Sinähän voisit opetella ajamaan!

– *Ee?*

– Niin! Eikö olekin hieno ajatus?

– *Ee!*

– Minähän kuljen Corollalla töihin, joten pikkubussi seisoo autotallissa kaiket viikot, ja sinä vain istut kotona, koska sinulla ei ole tarpeeksi tilauksia –

– Minähän olen ihan liian vanha!

Kigalin kakkukauppa hurmaa jälleen!

Benedict Tungarazan isoäidin Angelin kakut lakkaavat käymästä kaupaksi, kun perhe joutuu muuttamaan isoisan työn perässä Ruandasta Swazimaahan. Isovanhemmilla on täysi työ elättää viittä orvoksi jäänyttä lastenlastaan, ja Benedict koettaa kovasti keksiä, kuinka kakkukauppa saataisiin elpymään. Pulma ei vain meinaa ratketa, ja koulunkäyntikin tuntuu raskaalta. Mutta eläinrakas, valoisa Benedict ei lannistu. Eräänä päivänä hän saa idean, jonka ansiosta Angelin kakku-uunille on taas käyttöä. Uuden ystävän Nomsan myötä elämä maistuu entistä paremmalta.

Kigalin kakkukaupan itsenäinen jatko-osa on värikkäästi kuorrutettu, täyteläinen romaani Afrikasta ja aikuiseksi kasvamisen vaikeudesta. Viisaasti kirjoittava Parkin annostelee sieluruokaa isolla kauhalla.

84.2.

www.tammi.fi

ISBN 978-951-31-7118-6